

MASTER, KAPITÁNY, SZKIPPER

A HAJÓVEZETŐ LEGFONTOSABB FELADATAI

JÓ KAPITÁNYNAK LENNI TÖBBET JELENT ANNÁL, MINT A HAJÓ ÉS A LEGÉNYSÉG BIZTONSÁGÁNAK GARANTÁLÁSA. A VALÓDI CÉL AZ, HOGY A FEDÉLZETEN TÖLTÖTT IDŐ ÉLMÉNYT NYÚJTSON, ÉS A TÚRA VÉGÉN MINDENKI ELÉGEDETTEEN, JÓ ÉRZÉSEKKEL SZÁLLJON PARTRA.

SZÖVEG: ARANYOSI ZSOLT, BUKTA TIBOR, MÉDER ÁRON / OCEAN SAILING SE

Napjainkban erre gyakran a well-being kifejezést használjuk, ami az elégedettség, a boldogság és a beteljesülés állapotát jelenti. Egyfajta testi, lelki és mentális egyensúlyt takar, amibe a környezetünk állapota is beletartozik. Egy jó kapitány nemcsak a biztonságra, hanem erre az egyensúlyra is figyel. A kapitány feladata tehát messze túlmutat azon, hogy mindenki életben maradjon, és a hajó épségben visszaérkezzen. Egy igazán jó szkippertől elvárható, hogy legalább részben összhangban van a legénység elvárásaival. Véleményünk szerint ez a szkippertől elvárható egyik leginkább alulértékelt, ugyanakkor az egyik legnehezebb része.

ÉLMÉNY ÉS FELELŐSÉG

Kabincharter-vitorlázás esetén az élményszolgáltatás szó szerint a munkaköri leírás része. A vendégek egy előre meghirdetett útra jelentkeznek, gyakran részletes programmal, és fizetnek azért, hogy a fedélzeten lehessenek. A feladat ilyenkor egy idegen társaság biztonságos vezetése, az elvárások kezelése, a túra pontos befejezése. Ez komoly szakmai és emberi kihívás. Ez azonban nem csak a hivatásos szkipperek feladata. Minden legénység – legyen szó barátokról vagy családtagokról – elvárásokkal érkezik a hajóra. Sok szkippertől elvárható, hogy olykor könnyebb idegen vendégeknek élményt nyújtani, mint a közeli ismerősöknek, hiszen a

személyes kapcsolatok gyakran magasabb elvárásokat hoznak magukkal. Emellett ha egy fizető utas csalódott, jó eséllyel nem kell életem végéig hallgatnom, viszont ha az anyós...

Az időjárás sem mindig támogatja a programot. A szélcsend például az egyik legnehezebben kezelhető helyzet, különösen akkor, ha a legénység kifejezetten vitorlázni szeretne. Egy jó szkippertől elvárható, hogy képes kezelni az ilyen szituációkat, alternatív élményeket kínálni és fenntartva a csapat jó hangulatát.

A SZKIPPER ÁLLAPOTA KULCSFONTOSÁGÚ

Előfordulhat, hogy minden ideális: a hajó felkészített, a legénység eligazítva, a körülmények kedvezők, mégis, a túra minőségét nagymértékben befolyásolhatja a szkippert fizikai és mentális állapota. Több mint 25 év tengeri szkippertapasztalata alapján kijelenthetem, hogy egy túra sikerének az egyik legfontosabb tényezője a kapitány hangulata és energiaszintje. A legénység általában egy lelkes, motivált kapitányt választ egy hibátlan, de érzelmileg távolságtartó vezetővel szemben. Ez az én egyik titkom is: szeretek vitorlázni, és tudatosan figyelek arra, hogy ne égjek ki.

A BOLDOG LEGÉNYSÉG KULCSFONTOSÁGÚ, DE A KAPITÁNY SZEREPE IDŐNKÉNT NÉPSZERŰTLEN DÖNTÉSEK MEGHOZATALÁT IS MEGKÖVETELI.

NEHÉZ DÖNTÉSEK ÉS VEZETŐI FELELŐSÉG

A boldog legénység kulcsfontosságú, de a kapitány szerepe időnként népszerűtlen döntések meghozatalát is megköveteli. Az indulás elhalasztása, a bő szeles vitorla levétele, a vitorlacsere elrendelése, az éjszakai őrség megszervezése vagy a problémás viselkedés kezelése mind olyan helyzet, amikor nem lehet mindenkinek megfelelni. Ezek a döntések gyakran kellemetlenek és magányosak, mégis a kapitány felelősségéhez tartoznak. Megfelelő kommunikációval azonban ezek is kezelhetők. Ha a legénység érti a döntések hátterét, akkor még a kellemetlen intézkedések is tiszteletet válthatnak ki.

KOMMUNIKÁCIÓ ÉS KÖZÖS DÖNTÉSHOZATAL

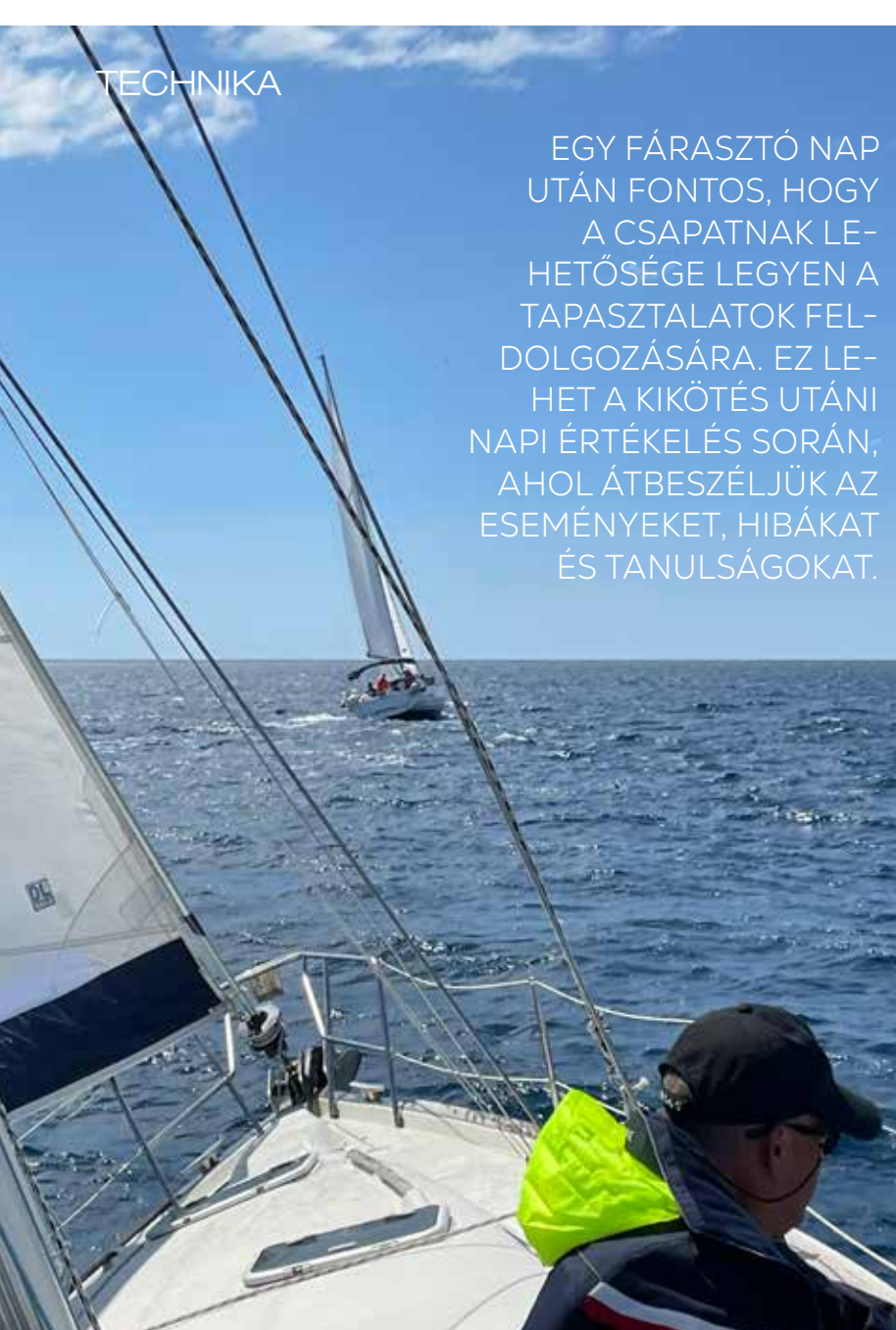
Érdemes a lehető legnagyobb mértékben megosztani a gondolatokat, az aggályokat és a terveket a legénységgel. Az útvonal rugalmas módosítása például gyakran elkerülhetetlen, különösen akkor, ha a tervezett szakasz erős szembeszéllel vagy nagy hullámmal (rough sea) járna, és a csapat kevésbé tapasztalt.

A legénység bevonása kisebb döntésekbe – például útvonal-, kikötőválasztás vagy az ellátás megszervezése – növeli az elköteleződést, és gyakran jobb döntésekhez vezet. A kollektív döntéshozatal hatékonyságát James Surowiecki A tömegek bölcsessége című könyve is bemutatja.

Természetesen a végső döntés mindig a kapitány felelőssége. Fontos azonban ismerni a „leggyengébb láncszem” elvét: a rendszer biztonságát mindig a legsebezhetőbb tényező határozza meg.

EGY FÁRASZTÓ NAP UTÁN FONTOS, HOGY A CSAPATNAK LEHETŐSÉGE LEGYEN A TAPASZTALATOK FELDOLGOZÁSÁRA. EZ LEHET A KIKÖTÉS UTÁNI NAPI ÉRTÉKELÉS SORÁN, AHOL ÁTBESZÉLJÜK AZ ESEMÉNYEKET, HIBÁKAT ÉS TANULSÁGOKAT.

CSAPATMUNKA ÉS KÖZÖSSÉGI ÉLMÉNY

A túráink egyik alapelve 2012 óta, hogy a csapattagok – amennyire lehetséges – közösen vegyenek részt a döntéshozatalban. Ez sok kommunikációt igényel, de segíti egymás megismerését, és általában jó hangulatot teremt a fedélzeten. A képzéseken ez különösen fontos, hiszen a résztvevők így sajátítják el a döntéshozatal folyamatát, ami a tengeri és óceáni vitorlázás egyik alapja.

Egy fárasztó nap után fontos, hogy a csapatnak lehetősége legyen a tapasztalatok feldolgozására. Ez lehet a kikötés utáni napi értékelés során, ahol átbeszéljük az eseményeket, hibákat és tanulságokat. Az energiaszint helyreállítását segítheti egy közös főzés, egy éttermi vacsora vagy akár egy könnyed parti program. A hajónak, a legénységnek és a kapitánynak is mindig rendben kell lennie indulás előtt.

AZ ASSZERTÍV KOMMUNIKÁCIÓ SZEREPE

A jó fedélzeti légkör kialakításában az asszertív kommunikáció kiemelt szerepet játszik. Ez egy tiszteletteljes kommunikációs forma, amely során a saját gondolatainkat és szükségleteinket őszintén fejezzük ki, miközben figyelembe vesszük mások véleményét is. Az asszertív kommunikáció hatékony eszköz a konfliktuskezelésben és segíti a kölcsönösen előnyös, úgynevezett win-win helyzetek kialakítását agresszió vagy passzivitás nélkül.

A tanfolyamainkon az empátia és a vezetési ismeretek a hajón is tananyag,

MEGÉRZÉSEK ÉS SZAKMAI TAPASZTALAT

A legnehezebb döntések gyakran akkor születnek, amikor a kapitánynak a rendelkezésre álló adatok mellett a saját megérzéseire is hagyatkoznia kell. A tapasztalt szkippernek gyakran ugyanolyan súllyal kezelik a nehezen megfogalmazható „valami nincs rendben” érzést, mint a mérhető adatokat.

Ahogy nem terheljük túl a hajót, a felszerelést vagy a legénységet, úgy a saját mentális és fizikai határainkat sem szabad figyelmen kívül hagynunk. A kapitány feladata nemcsak a hajó irányítása és a biztonság fenntartása, hanem az élmény biztosítása is.

